

Sygn. akt I ACz 989/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Dariusz Mazurek
------------------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa **Spółdzielni (...) w (...) Oddział w S.**

przeciwko **S. L.**

o zapłatę

na skutek zażalenia **pozwanego S. L.**

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 17 października 2014 r., sygn. akt I Nc 13/14

p o s t a n a w i a:

z m i e n i ć zaskarżone postanowienie w pkt II w ten sposób, że ustanowić dla pozwanej S. L. adwokata z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w R.;

UZASADNIENIE

Pozwana S. L. w zarzutach od nakazu zapłaty wniesionych od wydanego przez Sąd Okręgowy w Krośnie w dniu 21 marca 2014 r sygn. I Nc 13/14 nakazu zapłaty wnosila o udzielenie pozwanej zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia dla niej adwokata z urzędu w osobie adw. M. L..

Postanowieniem z dnia 17 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Krośnie zwolnił pozwaną od kosztów sądowych w całości i oddalił jej wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu.

Z treści uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwana utrzymuje się z zasiłku macierzyńskiego i ma na utrzymaniu dziecko w wieku jednego roku. Sąd Okręgowy ocenił, że udział profesjonalnego pełnomocnika po stronie pozwanej nie jest niezbędny. Dokonując takiej oceny wziął pod uwagę, że pozwana potrafiła w sposób samodzielny sformułować pismo procesowe zawierające zarzuty od nakazu zapłaty.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodziła się pozwana, która zaskarżając postanowienie w części oddalającej wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu zażaleniem zakwestionowała ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy argumentując, że zarzuty od nakazu zapłaty sformułował na jej prośbę profesjonalny pełnomocnik. W ocenie skarżącej po jej stronie występują szczególne, społecznie uzasadnione okoliczności dające podstawę do ubiegania się o pomoc Państwa w postaci sfinansowania pomocy prawnej.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając zażalenie pozwanej zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki ustanowienia w postępowaniu cywilnym na rzecz osoby fizycznej adwokata lub radcy prawnego z urzędu określił ustawodawca w art. 117 § 1- 5 k.p.c.

Zasadniczymi przesłankami do uwzględnienia wniosku są uzyskanie przez stronę ubiegającą się o ustanowienie adwokata zwolnienia od kosztów sądowych oraz dokonana przez sąd ocena uzasadniająca udział profesjonalnego pełnomocnika po stronie osoby korzystającej ze zwolnienia od kosztów sądowych.

Ponieważ w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy zwolnił pozwaną z kosztów sądowych – przez co pozwana spełnia kryteria wymienione w art. 177 § 1 k.p.c. – do uwzględnienia wniosku konieczne było rozważenie przez Sąd Okręgowy potrzeby udziału w niniejszym postępowaniu po stronie pozwanej adwokata z urzędu. W ocenie Sądu Apelacyjnego dokonując na podstawie art. 117 § 5 k.p.c. oceny istnienia potrzeby ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika na rzecz pozwanej należało rozważyć nie tylko treść pisma procesowego wniesionego przez pozwaną – tym bardziej, że pozwana w zażaleniu zaprzeczyła aby była autorem podpisanego przez nią tekstu – ale przede wszystkim czy ze względu na sytuację materialną, rodzinną, warunki osobiste, charakter sprawy i charakter podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty okoliczności pozwana podoła samodzielnej obronie swoich praw. Dokonując oceny zasadności podniesionych przez pozwaną zarzutów – sformułowanych przez pozwaną dosyć ogólnie - Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że pomoc Państwa polegająca na zwolnieniu strony od kosztów sądowych lub zapewnieniu stronie bezpłatnej pomocy prawnej jest realizacją konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P) , a przede wszystkim prawa do sprawiedliwego procesu w rozumieniu art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950r. - ratyfikowanej przez Polskę 19 stycznia 1993r., które zgodnie z wykładnią Europejskiego Trybunału Praw Człowieka obejmuje swoją treścią również prawo dostępu do sądu, które ustawodawca krajowy winien zapewnić każdemu obywatelowi w sposób skuteczny.

Oceniając z tego punktu widzenia przesłanki do ustanowienia w niniejszej

sprawie po stronie pozwanej profesjonalnego pełnomocnika trzeba było mieć na względzie złożoność sprawy, znaczenie sprawy dla osoby ubiegającej się o ustanowienie pełnomocnika, ocenę możliwości samodzielnego reprezentowania swoich spraw przed sądem osobiście przez pozwaną. Dokonana z tej perspektywy przez Sąd Apelacyjny ocena dawała podstawę do stwierdzenia, że odmawiając pozwanej ustanowienia pełnomocnika z urzędu Sąd Okręgowy nie uwzględnił w sposób dostateczny okoliczności, że ze względu na sytuację majątkową i osobistą pozwana ma ograniczone możliwości samodzielnego występowania przed sądem. Ze złożonego przez pozwaną oświadczenia wynika, że była ona w trakcie urlopu macierzyńskiego i opiekowała się małym dzieckiem. Charakter rozpoznawanej sprawy w ocenie Sądu Apelacyjnego wymagać będzie dużego zaangażowania chociażby na zapoznanie się z dokumentami na podstawie których powód dochodzi swojego roszczenia oraz osobistej obecności w sądzie, położonym w innej miejscowości niż ta w której zamieszkuje pozwana. Sytuacja materialna pozwanej i konieczność sprawowania opieki nad małym dzieckiem w znacznym stopniu ogranicza pozwaną w możliwości osobistego udziału w postępowaniu sądowym. Ze względu na charakter dochodzonych przez powoda roszczeń, posiadane przez powoda zabezpieczenie rzeczowe w postaci hipoteki, wartość dochodzonych świadczeń należało ocenić, że sprawa niniejsza ma dla pozwanej życiowe znaczenie. Również ze względu na rodzaj występujących w sprawie zagadnień, wynikających chociażby z treści zarzutów, sprawa należy do skomplikowanych pod względem faktycznym i prawnym.

W sytuacji gdy pozwana oświadczyła, że samodzielnie nie podoła obronie swoich praw i zaprzeczyła, że samodzielnie sporządziła zarzuty od nakazu zapłaty, a treść tych zarzutów wskazuje na udział profesjonalisty w ich sformułowaniu, to dokonana przez Sąd Okręgowy ocenę o braku przesłanek do ustanowienia pełnomocnika z urzędu na rzecz pozwanej należało ocenić jako nieprawidłową.

Sąd Apelacyjny nie podzielając tej oceny stwierdza, że tylko udział profesjonalnego pełnomocnika po stronie pozwanej, w skuteczny sposób pozwoli na realizację prawa pozwanej do sprawiedliwego procesu.

Ocena taka uzasadniała uwzględnienie zażalenia skarżącej na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Prośba pozwanej o wyznaczenie dla niej jako adwokata z urzędu A. M. L. będzie przekazana Okręgowej Radzie Adwokackiej w R., która może prośbę uwzględnić zgodnie z art. 117³ § 3 k.p.c. w miarę możliwości i po porozumieniu się ze wskazanym przez pozwaną adwokatem.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.